

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 3

Fylke: Sogn og Fjordane.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Hornin dal.

Emne: Brynet.

Bygdelag: Nordstranda.

Oppskr. av: Martin Navelsaker,

Gard: Navelsaker.

(adresse): Hornin dal

G.nr. 9 Br.nr. 5

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Eiga røynsle.

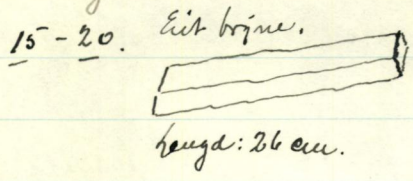
B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke): *Ukjent*.

SVAR

1. Det vaulege ord er bryne og ò bryne. 1905 sa ein eldre mann: „Eit kvot skulde vare millom måla (måltida)“. Etter det har mannen vore: kvotstein og ò kvotje, eit kvot = ei bryning. Heie er bryne med finare grjot, Feuleg til ò kvesse høvelsteiner og verkty eller med.
2. Føre 1920 var her bryner berre av naturstein. Dei fyrste landhandlarar i bygda ved 1860 førde salt, tobakk, bryner og korn. Bryner helst frå Klebu. No 1947 vert det ført bryner også av kunststein.
3. Betjarn vert fyrst slipt på ein rund slipestein, etterpå vert lå kvesse med bryne, høvelsteiner, knivar m.m. med heie.
4. Bestefar, født 1814, snakke om fjnslilja. Dei haura eggja fram på lå og sigd. Det er 150 år sia. Då kom runde slipesteinar i bruk, dei loza skarpare egg.
5. Vi fløtte brusa ved utskiftinga til nye frifter, smia i 1895. Fskorsteinen var millom steinene - ei sende. No vert miera inn att i smieskorsteinen, der han no står. Det vert ikkje brukt flat, liggjande slipestein no. Ved 1900 hadde vi ein liten slipestein med på leigane, som låg so langt frå brusa, at ein ikkje kunde gå heim til måls. Ælles slipar ein heime.
6. Ein god lå kan ein bruke ei målokt.

- 7. Brákar brjme berre av stein, og erne at ein etter brjminga tek folokniiven og fover knivsegga laugs ljás eggja, og skjær av roa.
- 8. Ein let ljáa sitje på orvet under slipinga, og ein held eggja mot seg.
- 9. Stuttorven held ein fast ved á kaste hjoze fotu om vinstre, eller ved á stikke orvet under beltareima, held ljáspissu med vinstre hand og stós kjódet mot vinstre axla, og so brjmer ein. Langorven stóð ein mot bakken, og elles på same máttu som stuttorven.
- 10. Brjmet vert bora under beltareima på ryggen eller og i brúkelommen.
- 11. og 12. Kootholk av tre, blikk eller horn er útkjút her.
- 13. Die fleste fúttar brjmet - nær ein stóð ved á stryke det i grasstrýga - eller ved á spjtte på det. Er det verk. kj, býppar ein det i vatn, som er for handa.
- 14. Mjólet som kjem fram ved brjminga, kallar ein brjme-gót.

Hjúkt: 1,8 em.
Breidd: 3,5 em.

lengd: 26 em.

Fover ein brjmet opp med over eggja, seier ein at ein slipar, fover ein det i reubing

hit over eggja, brjmer eller heimar ein.

Narvelsaker, 5/4 1947. RN.